

# Bedriftsnedleggelse gir flere lovbrudd

Kjetil Telle og Hong Pham

*Unge, ugifte menn som opplever at arbeidsplassen legges ned, begår mer kriminalitet enn tilsvarende menn som ikke opplever nedskjæringer.*

Denne artikkelen gir et sammendrag av studien *The Effect of Plant Closure on Crime* skrevet av forskerne Mari Rege, Torbjørn Skardhamar, Kjetil Telle og Mark Votruba. Prosjektet er finansiert av Norges forskningsråd og benytter registerdata fra SSB som dekker hele den norske befolkningen.

## Ugifte menn under 40

Studien ser nærmere på virkningen av å miste jobben på sannsynligheten for at man blir siktet for lovbrudd. I studien sammenlignes unge norske menn som ble berørt av bedriftsnedleggelse i perioden 1995-2000 med sammenlignbare menn som jobbet i bedrifter som ikke nedbemannet over perioden. Det fokuseres på ugifte menn mellom 18 og 40 år fordi statistikken viser at denne gruppen begår flest lovbrudd.

## Økt sannsynlighet for lovbrudd

Analysene viser at en mann som i 1995 jobbet i en bedrift som la ned mellom 1995 og 2000, hadde 14 prosent større sannsynlighet for å bli siktet for lovbrudd i perioden 2000-2004 sammenlignet med en som jobbet i en bedrift som ikke nedbemannet.

## Tolkning: Inntekt, frustrasjon eller lediggang?

Dersom bedriftsnedleggelsen medførte store økonomiske problemer for de unge mennene, skulle vi kanskje forvente å se mer vinningskriminalitet. Men det er ikke vinningskriminaliteten som øker. Det er kriminalitet som tilsynelatende ikke medfører materielle gevinster, som voldsutøvelse, trafikkriminalitet og rusrelatert kriminalitet, som går opp når arbeidsplassen legges ned.

Dersom bedriftsnedleggelsen førte til alvorlige former for stress og frustrasjoner, skulle vi kanskje ventet å se mer kriminalitet alle dager i uka. Det er imidlertid særlig kriminaliteten i ukedagene, og ikke i helgene, som går opp. Det er derfor mulig at det er tiden tilbrakt i situasjoner der man lettere begår kriminalitet («lediggang») som øker, snarere enn at man begår mer

kriminalitet hver gang man er i en slik situasjon. For å illustrere - man begår like mye (eller lite) kriminalitet hver gang man er «på byen», men man er oftere «på byen». Tiltak som reduserer «lediggang» blant mennesker som mister jobben vil i så fall kunne bidra til å forhindre at de begår mer kriminalitet.

## Viktige innvendinger

En viktig innvending mot hovedresultatet er at bedrifter som legger ned kan ha ansatte med større tilbøyelighet til kriminalitet. I så fall har vi ikke vist en årsakssammenheng mellom det å miste jobben og kriminalitet, bare at bedrifter som senere la ned hadde mer kriminalitetstilbøyelige ansatte også forut for nedleggelsen. Analysene viser imidlertid at ansatte i bedrifter som legger ned ikke begikk flere lovbrudd før bedriftsnedleggelsene fant sted. Dette tyder på at det er nedleggelsen i seg selv som medfører flere lovbrudd.

Metoden som benyttes er velegnet til å dokumentere årsakssammenhengen fra nedleggelse av arbeidsplassen til økt kriminalitet. Den er imidlertid ikke godt egnet til å si *hvorfor* nedleggelser fører til mer kriminalitet. For tilsvarende *gifte* menn påvirker bedriftsnedleggelse ikke kriminaliteten, og effekter for eldre menn eller kvinner er ikke studert i artikkelen. Det er åpenbart også slik at andre forhold enn hvorvidt man opplever bedriftsnedleggelse er langt viktigere for å forklare nivået på (eller endringer i) kriminaliteten i Norge.

Artikkelen er basert på Discussion Paper DP 593. *The effect of plant closure on crime*. Mari Rege, Torbjørn Skardhamar, Kjetil Telle og Mark Votruba.

**Kjetil Telle**, er forsker ved Gruppe for arbeidsmarked og bedriftsattferd, (tel@ssb.no)

**Hong Pham**, er forskningsformidler ved Seksjon for redaksjon og mediekontakt (phh@ssb.no)